

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyně JUDr. Ivony Šubrtové a JUDr. Martiny Küchlerové Ph.D., ve věci

žalobce: **Mgr. V. V.**

proti

žalovaným:

1. Městský úřad Přibyslav

se sídlem Bechyňovo náměstí 1, Přibyslav

2. rada města Přibyslav

se sídlem Bechyňovo náměstí 1, Přibyslav

obou zastoupených Mgr. Janem Heldesem, advokátem

se sídlem Husovo náměstí 20, Polná

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem 1. žalovaného spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce,

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem 2. žalovaného spočívajícím v jeho usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav a

v řízení o žalobě proti rozhodnutí 2. žalovaného - usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav,

takto:

- I. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem 1. žalovaného spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce, kterou se žalobce

domáhá, aby žalovanému 1. byla uložena povinnost navrátit sochu vojáka Rudé armády na památník padlých v 1. a 2. světové válce do parčíku Bechyňovo náměstí města Přibyslav, okres Havlíčkův Brod, k místu hrobů vojáků Rudé Armády Vladimíra Leonidoviče Fomina, Klima Petroviče Kočeruga, kapitána Maslova a jeho tří neznámých druhů, a tím zajistit žalobci obstrukčně nerušený přístup k původnímu stavu památníku, tedy uvést památník do stavu ke dni 7. března 2022, se zamítá.

- II. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem 2. žalovaného spočívajícím v jeho usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav, kterou se žalobce domáhá deklarace jeho nezákonnosti, se zamítá.
- III. Žaloba proti rozhodnutí 2. žalovaného - usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav, se odmítá.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah žalob

1. Žalobce podal žaloby podle § 65 a § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „s. ř. s.“). Ty byly soudu doručeny 9. 5. 2022.
2. Prvou zásahovou žalobou se domáhá ochrany před nezákonným zásahem 1. žalovaného spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce ve městě Přibyslav. Druhou zásahovou žalobou se domáhá ochrany před nezákonným zásahem 2. žalovaného spočívajícím v jeho usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav. Třetí žaloba je pak žalobou proti rozhodnutí 2. žalovaného - usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Přibyslav.
3. Žaloby byly dle něho podány včasně, neboť je podal dne 9. května 2022 v pondělí, tedy ve lhůtě dvou měsíců od odstranění sochy, ke kterému došlo 8. března 2022; o odstranění sochy se dozvěděl dne 10. května 2022 při čtení internetového zpravodajství (již na tomto místě si krajský soud dovolí poznamenat, že ohledně data 10. května 2022 se vzhledem k datu podání žalob jedná evidentně o chybu v psaní, žalobce bezpochyby myslel datum 10. března 2022; k tomu ještě v podrobnostech níže).
4. Žalobce zastává právní názor, že odstranění sochy vojáka bylo nezákonným zásahem správního orgánu.
5. Žalobce z procesní opatrnosti napadl i tvrzené rozhodnutí rady města Přibyslav, na základě kterého mělo dojít k odstranění sochy, ačkoliv ho nikdy neviděl a to současně žalobou proti nezákonnému zásahu a žalobou proti rozhodnutí.
6. Žalobce navrhl vydání rozsudku:

I. Žalovaný Městský úřad Přibyslav je povinen navrátit sochu – pomník vojáka Rudé armády zpět na původní místo, a to do parčíku Bechyňovo náměstí města Přibyslav, okres Havlíčkův Brod k místu hrobů vojáků Rudé armády Vladimíra Leonidoviče Fomina, Klima Petroviče

Kočeruga a kapitána Maslova a uvést příslušný vojenský a pietní památník do původního stavu ke dni 7. března 2022 a umožnit zpřístupnění tohoto vojenského památníku a pietního místa v původním stavu žalobci.

7. V případě (in eventum), že žalovaný 1. od nezákonného zásahu po podání žaloby upustí, navrhl žalobce namísto petitu č. I petit v tomto znění:

II. Zásah žalovaného Městského úřadu Přibyslav vůči žalobci, spočívající v odstranění sochy – pomníku vojáka Rudé armády od místa hrobů vojáků Rudé armády Vladimíra Leonidoviče Fomina, Klima Petroviče Kočeruga a kapitána Maslova z parčíku Bechyňova náměstí města Přibyslav, okres Havlíčkův Brod dne 8. května 2022, včetně, včetně znepřístupnění tohoto vojenského památníku a pietního místa v původním stavu žalobci, byl nezákonný.

8. Dále navrhl, aby soud rozhodl takto:

III. Zásah žalované rady města Přibyslav z měsíce března 2022 vůči žalobci, na základě kterého byla odstraněna socha – pomník vojáka Rudé armády od místa hrobů vojáků Rudé armády Vladimíra Leonidoviče Fomina, Klima Petroviče Kočeruga a kapitána Maslova z parčíku Bechyňova náměstí města Přibyslav, okres Havlíčkův Brod dne 8. května 2022, včetně, včetně znepřístupnění tohoto vojenského památníku a pietního místa v původním stavu žalobci, byl nezákonný.

IV. Rozhodnutí žalované rady města Přibyslav z měsíce března 2022 vůči žalobci, na základě kterého byla odstraněna socha – pomník vojáka Rudé armády od místa hrobů vojáků Rudé armády Vladimíra Leonidoviče Fomina, Klima Petroviče Kočeruga a kapitána Maslova z parčíku Bechyňova náměstí města Přibyslav, okres Havlíčkův Brod dne 8. května 2022, včetně, včetně znepřístupnění tohoto vojenského památníku a pietního místa v původním stavu žalobci, bylo nezákonné.

9. Současně se žalobce domáhal priznání náhrady nákladů řízení.

II. Vyjádření žalovaných k žalobám

10. Dle žalovaných jsou žaloby zřejmě procesně vadné, neboť žalobce je podává v rámci správního řízení, ale ve věci nebylo vydáno žádné správní rozhodnutí. Žalovaní pro tuto skutečnost nemohou soudu předložit správní spis. Předmětná socha byla odstraněna z důvodu toho, že tento zásah vyžadoval její vlastník, který za ni zodpovídá.
11. Dle žalovaných žalobce nebyl nikterak zkrácen na svých právech, neboť samotným odstraněním sochy nebylo vůči němu nikterak zasaženo. Není tedy splněna základní podmínka dle ustanovení § 82 s. ř. s.
12. Pokud by žalobce před podáním žalob požádal o získání informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, musel by uznat, že zde neexistuje žádný důvod k jejich podání, neboť existují veškerá potřebná povolení k odstranění předmětné sochy.
13. Žalovaný 1. tedy disponoval k předmětnému odstranění souhlasem od Ministerstva obrany. Současně byli osloveni Krajský úřad Kraje Vysočina a Městský úřad Havlíčkův Brod, dle nichž je tato informace pro ně dostačující. Odstranění předmětné památky bylo rovněž zohledněno ve studii.
14. Žalovaní zdůraznili, že chtěli samotným odstraněním sochy zejména zabránit zničení památky a hrozbě případného zranění. Po ruské invazi na Ukrajinu v únoru 2022 se v bezprostřední blízkosti sochy začaly nárazově shromažďovat osoby s tím, že docházelo k

tomu, že na sochu věšely vlajky, ty byly následně strhávány apod. Samotnému odstranění sochy předcházelo zahalení sochy tak, aby nevzbuzovala vášně a nebyla předmětem výše uvedených akcí. Město Příbrav skutečně sledovalo zajištění bezpečí osob, které se v okolí sochy nacházely, a také zajištění ochrany sochy samotné před poškozením. Město Příbrav tyto kroky včetně odstranění provedlo v rámci samosprávy jako vlastník sochy, nemohlo se tak jednat o správní rozhodnutí. Z výše uvedeného je zřejmé, že ze strany žalovaných nešlo o žádné politické či jiné gesto, ale sledovali pouze ochranu života, zdraví osob a ochranu majetku.

15. Navíc není pravdou, že by došlo k odstranění pomníku – socha vojáka tvoří pouze menší část celého objektu pomníku. Převážná část pomníku zůstala na místě, což svědčí o tom, že byla odstraněna pouze skutečně nezbytná část.
16. Žalovaní tak navrhli zamítnutí žalob a rovněž oni požadovali přiznání náhrady nákladů řízení.

III. Doplnění žalob, návrhy na doplnění dokazování ze strany žalobce

17. V úvodu podání žalobce nazvaného „Doplnění žaloby“ ze dne 10. 11. 2022 se žalobce zaměřil především na žalobu na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v I. a II. světové válce. Stěžejní otázkou celé věci podle něho je, zda žaloba je meritorně projednatelná ve správním soudnictví a jaký právní poměr panuje mezi žalobcem a žalovanými a jaká veřejná subjektivní práva žalobce měla být žalovanými porušena.
18. Ohledně shora uvedených nastolených otázek žalobce nejprve argumentoval, proč podal žalobu na orgány města Příbyslav, a to na radu města (radu obce) a městský úřad (obecní radu), pro jejich výkon veřejné správy. Žaluje tedy správní orgány veřejné moci. Dle jeho názoru soudní přezkum veřejné správy nelze v současné době redukovat na přezkum věcí odehrávajících se v rovině veřejného práva (podle teorie podřízenosti) pouze mezi zjevně nadřízeným orgánem veřejné moci a právně podřízeným občanem či jiným subjektem práva, a to z důvodu, aby se soudy ve věci této žaloby neuchýlily k argumentaci, že mezi žalobcem a žalovanými není přímý vztah podřízenosti a nadřízenosti, a proto je projednání žaloby třeba odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Dle žalobce má právo žalovat žalované jako správní orgány, aniž by jim byl osobně podřízen a aniž by postupovaly vůči němu tzv. vrchnostensky, když tvrdí, že žalovaní porušili jeho veřejná subjektivní práva jako správní orgány veřejné moci.
19. Dále uvedl, že žalovaní rozhodně nekonali v rámci soukromoprávní správy svěřeného majetku ve smyslu, že by pouze vykonávali vlastnické právo v soukromoprávním postavení. Žalobci není známo, kdo je vlastníkem památníku a odstraněné sochy vojáka. Jako pravděpodobné se jeví, že to bude město Příbyslav, avšak žalobce toto nesporným neučinil. I kdyby tomu tak bylo, dle žalobce obec při nakládání s vlastním majetkem nemůže konat libovolně jako každý jiný soukromoprávní vlastník. Žalobce navíc oproti tomu prosazuje názor, že při nakládání a hospodaření obce s vlastním veřejnoprávním majetkem vystupuje obec jako nositel moci veřejné. Socha, která je součástí památníku padlým s přilehlými válečnými hroby, není běžným majetkem obce a podléhá jinému režimu než například nákup, spravování a případný odprodej kancelářského papíru obce do tiskárny na obecním úřadě.
20. Pokud by přesto krajský soud rozhodl, že žaloba nenáleží do pravomoci soudů pro věci správního soudnictví, měl by odmítnout návrh žalobce podle § 46 odst. 2 s. ř. s. On by pak brojil novou žalobou proti odstranění sochy z památníku padlým v občanském soudním řízení. V souvislosti s tím podotknul, že brojí žalobou samostatně proti faktickému odstranění sochy vojáka z pomníku padlým a dále žalobou proti samostatnému faktickému rozhodnutí rady obce o odstranění, respektive dočasném přemístění vojáka z památníku do depozita města, avšak nejedná se v pravém slova smyslu o rozhodnutí, které by bylo schopno nabýt právní moci a které by se doručovalo.
21. Dle žalobce je dále podstatné, k jakému skutkovému jednání žalovaných vlastně došlo a jaký mělo následek. Znovu zopakoval, že žalobou brojí proti odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v I. a II. světové válce, který následně podrobně popsal. Dospěl k závěru, že zásah žalovaných spočíval v odstranění sochy prostého vojáka Rudé armády z pomníku a vytváření předpokladů pro odstranění sochy, čímž došlo k výrazné změně koncepce, smyslu, významu a vážnosti pomníku, včetně přilehlých válečných hrobů.

22. Pro posouzení žaloby je dále dle žalobce podstatné rovněž to, zda žalovaní porušili platné právo a pokud ano, tak jakým konkrétním způsobem. Zdůraznil, že žalovaní narušili pokojný stav, který tu byl 72 let. Žalobci se jeví faktické odstranění sochy z památníku jako nezákonné, neboť nesleduje dostatečně legitimní účel. Dle něho zejména z článků z veřejného tisku plyne, že vedení města Přibyslav považuje za prioritní důvod odstranění sochy vojáka Rudé armády „přizpůsobení se“ ukrajinským uprchlíkům. Podle žalobce neobstojí vysvětlení odstranění sochy z památníku z důvodu bezpečnosti, to nebylo doloženo.
23. Dále žalobce zdůraznil, že žalovaní realizovali sejmutí sochy vojáka z pomníku dne 8. března 2022 v devět hodin večer, avšak souhlas Ministerstva obrany k tomuto byl udělen až k datu 28. března 2022. Žalovaní tak zjevně porušili § 3 odst. 2 zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech. Plných dvacet dní tu tedy byl zjevně protiprávní vztah žalovanými udržován. Žalobce proto podal dle svého přesvědčení žalobu důvodně. Mohlo by se jevit, že nezákonný zásah skončil, avšak žalobce tvrdí, že tomu tak není.
24. Zásadní právní normou, která znemožňuje způsob odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku, jaký zvolili žalovaní, je mezinárodní smlouva mezi Českou republikou a Ruskou federací o přátelských vztazích a spolupráci, viz Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 99/1996 Sb. (dále též „Smlouva“), a to konkrétně její článek 21 odst. 1.
25. Pokud by žalovaní nejlépe po dohodě České republiky s Ruskou federací zajistili dočasné přemístění sochy vojáka na dobu kratší než do 31. prosince 2023 a zajistili časově bližší přístup k tomuto památníku, žalobce by žalobu nepodával. Jestliže však žalovaní znemožnili žalobci přístup k památníku v řádném stavu po dobu dvou let bez dvou měsíců (od března 2022 do prosince 2023), tak citovanou mezinárodní smlouvu porušili.
26. Česká republika má povinnost zajistit na svém území přístup k vojenským hrobům a vojenským pomníkům majícím vztah k Ruské federaci a jejich vojákům. Jedná se o povinnost zakotvenou v normě veřejného práva, tedy veřejnoprávní povinnost. Této povinnosti odpovídá veřejné subjektivní právo žalobce vůči České republice a orgánům veřejné moci na ničím obstrukčně nerušený přístup k neporušeným památníkům, pomníkům a vojenským hrobům, který však žalovaní nerespektují a nebudou respektovat dlouhou dobu, pokud někdy vůbec. Žalobce tedy nežaluje dotčení svých subjektivních práva vyplývajících z práva soukromého, nýbrž porušení svých veřejné subjektivních práva plynoucích z práva veřejného.
27. Jestliže podmínkou nezákonnosti zásahu má být, že byl zaměřen vůči stěžovateli, tak žalobce pro účely žaloby tvrdí, že mu byl žalovanými zabráněn, a to na delší dobu, přístup k vojenskému památníku v řádném a úplném stavu, ačkoliv žalobce měl v úmyslu právě u památníku si připomenout dne 9. května 2022 výročí konce II. světové války, včetně jejích obětí, a to mu žalovaní právě znemožnili. Obdobně mu znemožnili poklonit se padlým na státní svátek dne 28. října 2022 a dále dne 9. května 2023, případně v jiný termín, kdy žalobce rovněž bude v Přibyslavi. Žalovaní tak porušili veřejné subjektivní právo žalobce na přístup k vojenskému památníku ve smyslu Smlouvy.
28. Nezákonný zásah žalovaného 1. trvá. Tento zásah je nezákonným zásahem trvajícím co do znemožnění přístupu k celému řádnému pomníku v původním stavu.

29. Žalobce dále považoval za významné, že žaluje žalované orgány obce pro výkon jejich samostatné působnosti. To však neznamena, že by nebylo možné rozsudkem zasáhnout do zažalované činnosti žalovaných, neboť tento soudní zásah vyžaduje ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o obcích ochrana zákona, a to konkrétně ochrana § 3 odst. 2 zákona o válečných hrobech a pietních místech a ochrana článku 21 odst. 1 Smlouvy.
30. Žalobce oprávněnost svojí žaloby opírá dále o skutečnost, že „dočasné“ přemístění sochy stojícího vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města schválila pouze rada města Přibyslav, a nikoliv zastupitelstvo města Přibyslav. Pouze zastupitelstvo je ve smyslu § 84 odst. 1 zákona o obcích oprávněno rozhodovat ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (§ 35 zákona o obcích).
31. Závěrem žalobce uvedl, že žaloba není výlučně žalobou actio popularis ve veřejném zájmu, neboť žalobce brojí proti porušení svého veřejného subjektivního práva na nerušený a neobstrukční přístup k celému, a nikoliv k zmrzačenému památníku. Žalobce dle svého názoru má veřejné subjektivní právo na dobrou veřejnou správu, efektivní právní stát, ústavně zaručené právo na to, aby státní (veřejná, tedy i obecní) moc sloužila všem občanům a byla uplatňována jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (viz článek 2 odst. 3 Listiny základní práv a svobod včetně korespondujícího článku 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a dále má ústavně zaručené právo na to, aby vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, byly součástí právního řádu a stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva ve smyslu článku 10 Ústavy České republiky.
32. Na podporu shora uvedených tvrzení předložil žalobce soudu podáním ze dne 4. 11. 2022 celkem 28 listinných důkazů, jejich provedení navrhl. Jednalo se zejména o důkazy zachycující polohu pomníku v rámci Bechyňova náměstí v Přibyslavi, podobu památníku před odstraněním sochy vojáka Rudé armády, podobu pomníku po odstranění této sochy, podobu okolních hrobů, záběry z odstraňování této sochy, podklady prokazující evidenci památníku jako pietního místa a válečného hrobu, články z tisku, v nichž představitelé města Přibyslav osvětlovali důvody vedoucí k sejmutí sochy vojáka Rudé armády, Prohlášení Ministerstva zahraničních věcí k vyjádření Ruské federace z 10. 4. 2020, či článek o způsobu odstraňování sovětských památníků v Lotyšsku. Podáním ze dne 15. 11. 2022 pak žalobce navrhl provedení důkazu článkem s arcibiskupem Dominikem Dukou, který hovořil o předsudečné nenávisti k Rusům. Současně informoval, že podal stížnost na příslušného pracovníka Ministerstva obrany, který k sejmutí sochy vojáka Rudé armády a jejímu uložení do depozita města udělil souhlas.
33. V podrobnostech odkazuje krajský soud na obsah uvedených podání. K návrhu žalobce na provedení těchto důkazů se pak vyjádří níže.

IV. Jednání soudu

34. Při jednání soudu dne 15. 11. 2022 setrvali účastníci řízení na svých dosavadních právních postojích.
35. Žalobce upřesnil, že jako eventuální žalobní petit ve vztahu k navrženému výroku I. má být vnímán pouze žalobní petit výroku II. Žalobní petit výroků III. a IV. nemá povahu eventuálního petitu, tyto výroky jsou navrhovány samostatně, na jejich znění setrval.

- Protože zásah 1. žalovaného spočívající v odstranění sochy vojáka Rudé armády z památníku trvá, je aktuální návrh žalobního petitu výroku I.
36. Čeho se tímto výrokem domáhá, poté ještě formulačně upravil tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
37. Krajský soud dále považuje za významné, že v průběhu svého přednesu při jednání soudu žalobce výslovně specifikoval, že úkony obou žalovaných, proti nimž podal zásahové žaloby, je přímo dotčeno jeho veřejné subjektivní právo na nerušený přístup k předmětnému památníku.
38. Při jednání soud provedl důkaz listinami, které tvořily přílohu vyjádření žalovaných k žalobě. Jednalo se o přípis starosty města Přibyslav ze 7. 3. 2022 adresovaný Ministerstvu obrany, v němž informuje, že z důvodu vyvstálé situace na Ukrajině a z důvodu, že se předmětný památník stal místem protestu proti okupaci Ukrajiny ruskými vojsky, a z důvodu zajištění ubytování občanů Ukrajiny přímo naproti soše vojáka Rudé armády, došlo k sejmutí této sochy z podstavce a uložení do depozita po nezbytně nutnou dobu. Existuje totiž vážná obava o poškození této památky. Dodal, že pokud je k uvedenému přemístění nutný souhlas Ministerstva obrany, žádá o okamžité povolení. Součástí tohoto podání byla i fotografie památníku před sejmutím sochy vojáka Rudé armády.
39. Dále byl proveden důkaz odpovědí Ministerstva obrany na uvedené oznámení ze dne 10. 3. 2022. V něm ministerstvo upozorňuje, že předmětná socha je součástí pietního místa - válečného hrobu dle § 2 odst. 2 zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o válečných hrobech“), že odstraněním sochy došlo k výraznému zásahu do jejího vzhledu a jedná se tedy o provedení jiné změny válečného hrobu než je jeho údržba a úprava, kterou může jeho vlastník provést dle § 3 odst. 2 téhož zákona jen na základě písemné žádosti a po písemném souhlasu Ministerstva obrany. Vyzvalo proto město Přibyslav coby vlastníka válečného hrobu k upřesnění jeho žádosti.
40. Toho se mu dostalo přípisem starosty města Přibyslav ze dne 24. 3. 2022, kterým sdělil, že je plánováno provedení restaurátorského záměru a restaurování sochy a následně, na základě projektové dokumentace pro revitalizaci náměstí, která má být dokončena k 31. 12. 2023, bude rozhodnuto o jejím navrácení, případně bude Ministerstvo obrany požádáno o její trvalé přemístění na jiné vhodné místo. Požádal proto o souhlas s dočasným umístěním sochy do depozita města do 31. 12. 2023.
41. Dále provedl soud důkaz odpovědí Ministerstva obrany ze dne 28. 3. 2022, v rámci níž udělilo souhlas s provedením jiné změny válečného hrobu spočívající v dočasném umístění sochy vojáka Rudé armády do depozita z důvodu její celkové rekonstrukce. Souhlas byl udělen do 31. 12. 2023.
42. Krajský soud dále provedl důkaz Zápisem ze 76. schůze rady města Přibyslav konané dne 28. 2. 2022. Z tohoto zápisu plyne, že 2. žalovaný přijal, mimo jiné, rovněž usnesení č. 37/2022, kterým schválil dočasné přemístění sochy stojícího Rudoarmějce z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města s termínem do 30. 4. 2022.
43. Protože žalobce setrval na svém návrhu na provedení důkazů, které specifikoval ve shora označených podáních, posoudil soud tento návrh a rozhodl, že žádný z těchto důkazů

proveden nebude a to s ohledem na jejich nadbytečnost pro posouzení důvodnosti všech podaných žalob (v podrobnostech níže).

44. Krajský soud ještě dodává, že mu poté, co jednání odročil za účelem vyhlášení rozhodnutí ve věci (tedy bylo ukončeno dokazování ve věci), bylo dne 17. 11. 2022 ze strany žalobce doručeno další podání, v němž navrhoval provedení dalších důkazů (jednalo se o historické snímky Bechyňova náměstí v Příbyslavi a potvrzení Ministerstva obrany o doručení žalobcovy stížnosti). K těmto návrhům tak již krajský soud nebyl povinen přihlížet.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

45. Krajský soud poté posoudil důvodnost žalob v mezích žalobních bodů. O věci usoudil následovně.
46. Pokud jde o skutkový stav věci, není o něm mezi účastníky řízení výraznějšího sporu. Přesto považuje krajský soud za vhodné jej zrekapitulovat.
47. Krajský soud má za prokázané, že město Příbyslav je vlastníkem pomníku (památníku) padlých v 1. a 2. světové válce, který je válečným hrobem (pietním místem) ve smyslu zákona o válečných hrobech; jedná se o objekt č. 6-5078 zapsaný do státního seznamu kulturních památek, číslo CZE6102-27006 (dále také jen „Pomník“). Tyto skutečnosti potvrzovali jak žalovaní, tak plynou rovněž z obsahu shora označených přípisů Ministerstva obrany coby ústředního orgánu státní správy v oblasti péče o válečné hroby a pietní místa (viz § 4 zákona o válečných hrobech). Z výpisu z katastru nemovitostí lze dále zjistit, že město Příbyslav je rovněž vlastníkem pozemku, na němž se Pomník nachází.
48. Dále má krajský soud za nesporné, že 2. žalovaný usnesením ze dne 28. 2. 2022 rozhodl o dočasném přemístění sochy vojáka Rudé armády, která je součástí Pomníku, do depozita města Příbyslav. K tomu ještě krajský soud poznamenává, že v návrhu žalobního petitu III. a IV. vycházel žalobce z předpokladu, že toto usnesení bylo přijato v březnu 2022. Z provedeného dokazování ale vyplynulo, že usnesení 2. žalovaného, proti němuž brojí žalobce jak zásahovou žalobou, tak žalobou proti rozhodnutí, bylo přijato 28. 2. 2002. Krajský soud proto nepožadoval v tomto směru po žalobci výslovnou úpravu žalobních petitů III. a IV., jednalo by se o formalitu, neboť je nesporné, co je předmětem uvedených žalob, jaký zásah (rozhodnutí) 2. žalovaného je jimi napadáno.
49. Dále považuje krajský soud za nesporné, že dne 8. 3. 2022 došlo k sejmutí sochy vojáka Rudé armády z Pomníku. Stejně tak je nepochybné, při jednání soudu to potvrdil i zástupce žalovaných, že ke dni rozhodnutí soudu tato socha na Pomník navracena nebyla.
50. Krajský soud proto považoval za nadbytečné provádět ty žalobcem navržené důkazy, které se týkaly polohy Pomníku v rámci Bechyňova náměstí, prokazování jeho podoby před či po odstranění sochy vojáka Rudé armády, či vlastního odstraňování této sochy. Nebylo nutné již dále prokazovat ani skutečnost, že Pomník je válečným hrobem (pietním místem) ve smyslu zákona o válečných hrobech (viz shora).
51. Na základě takto zjištěného skutkového stavu věci tak mohl krajský soud přistoupit k posouzení důvodnosti zásahové žaloby, již se žalobce domáhá ochrany před

nezákonným zásahem 1. žalovaného spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce.

52. Dle § 82 s. ř. s. „Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“
53. Krajský soud nejprve přezkoumal aktivní i pasivní legitimaci ve smyslu § 82 a § 83 s. ř. s. Aktivní procesní legitimace dle § 82 s. ř. s. svědčí každému, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech zásahem správního orgánu; určující skutečností pro vyslovení závěru o existenci aktivní legitimace na straně žalobce je tedy fakt tvrzení přímého zkrácení na právech zásahem správního orgánu, nikoli skutečnost, že k přímému zásahu do práv žalobce skutečně došlo (to je již otázkou pro posouzení žaloby v meritu). Takové tvrzení žalobce učinil. Pokud jde o legitimaci pasivní, ustanovení § 83 s. ř. s. stanoví, že žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah.
54. Krajský soud si dále, a to stále než přistoupil k věcnému projednání žaloby, položil otázku, zda uvedené jednání žalovaného 1. může být pojmově (z povahy věci) nezákonným zásahem. Pokud by totiž tomu tak nebylo, bylo by na místě žalobu odmítnout (viz např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160). Dle názoru krajského soudu jde o faktické jednání správního orgánu, které je způsobilé vyvolat konkrétní právní následky.
55. V souvislosti s tím bylo ovšem nutno posoudit, zda uvedené jednání nespadá pod oblast fiskální správy majetku obce. Žalovaným je totiž třeba dát za pravdu, že pokud je Pomník v majetku obce, spadá nakládání s ním pod samostatnou působnost obce. Nelze ale přehlédnout, že při nakládání s tímto majetkem není obec omezena pouze ve smyslu ustanovení § 38 a § 39 zákona o obcích, ale že se na nakládání s tímto majetkem vztahuje zvláštní právní úprava veřejného práva, konkrétně zákon o válečných hrobech. S ohledem na specifičnost Pomníku coby válečného hrobu ve smyslu zákona o válečných hrobech je proto nakládání s ním značně omezeno a limitováno. A to konkrétně tak, že je podmíněno souhlasem Ministerstva obrany coby ústředního orgánu státní správy v oblasti péče o válečné hroby (§ 3 a § 4 zákona o válečných hrobech). A to včetně jednání žalovaného 1., které je předmětem této žaloby, kdy se nepochybně jedná o provedení jiné změny válečného hrobu než je jeho údržba a úprava, kterou může jeho vlastník provést dle § 3 odst. 2 téhož zákona jen na základě písemné žádosti a po písemném souhlasu Ministerstva obrany.
56. V posuzované věci tedy nejde ani o situaci řešenou v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2015, č. j. 8 As 72/2015-67, dle něhož úkon obce při nakládání s jejím majetkem, tedy úkon spadající ryze do její samostatné působnosti, při němž má obec postavení účastníka soukromoprávního vztahu, nemůže představovat nezákonný zásah správního orgánu ve smyslu § 82 odst. 2 s. ř. s. Odmítnutí žaloby z důvodu, že zásahovou žalobou napadené jednání nemůže pojmově být nezákonným zásahem ve smyslu citovaného ustanovení s. ř. s., tedy dle krajského soudu v úvahu nepřipadalo.
57. Odmítnutí žaloby by bylo na místě i v případě, že by žalobce tvrdil, že jednáním správního orgánu došlo k přímému dotčení jeho veřejného subjektivního práva, které ovšem neexistuje. Žalobce v žalobě (resp. v jejím doplnění) nejprve tvrdil, že

předmětným jednáním 1. žalovaného mělo dojít k dotčení jeho veřejného subjektivního práva na obstrukčně nerušený přístup k neporušeným vojenským hrobům.

58. Takové veřejné subjektivní právo dle krajského soudu neexistuje. Pokud by tomu mělo být naopak, nemohli by vlastníci válečných hrobů provést žádnou opravu či úpravu válečných hrobů nebo jejich částí. Ty by se tak staly fakticky nedotknutelnými, nemohly by být opravovány či restaurovány. Přitom takové činnosti předpokládá sám zákon o válečných hrobech, který v § 3 odst. 2 nejen o jiných změnách válečného hrobu, než o jeho údržbě a úpravě, ale dokonce o přemístění či zrušení válečného hrobu, výslovně hovoří.
59. Při jednání soudu ale žalobce výslovně specifikoval, že předmětným jednáním žalovaného 1. mělo být dotčeno jeho veřejné subjektivní právo na obstrukčně nerušený přístup k vojenským hrobům. Nutno dodat, že již v doplnění žaloby uváděl, že v důsledku jednání 1. žalovaného si nemohl u Pomníku připomenout dne 9. 5. 2022 výročí konce 2. světové války, včetně jejích obětí; stejně tak se nemohl poklonit padlým dne 28. 10. 2022 a nebude tak moci učinit ani 9. 5. 2023, případně v jiný termín, kdy bude v Příbyslavi.
60. Dle § 3 odst. 3 zákona o válečných hrobech vlastník válečného hrobu, jakož i vlastník nemovitosti, na níž je válečný hrob umístěn, pokud je válečný hrob mimo pohřebiště, je povinen umožnit k němu přístup za účelem vzdání úcty nebo provedení prací souvisejících s péčí o válečný hrob.
61. Dle čl. 21 Smlouvy každá smluvní strana bude na svém území zajišťovat péči o vojenské hroby a vojenské pomníky druhé smluvní strany, jejich udržování a přístup k nim.
62. Existenci veřejného subjektivního práva na přístup k válečnému hrobu za účelem vzdání úcty tak nelze pojmově vyloučit. Ani z tohoto důvodu tedy dle krajského soudu nebylo odmítnutí této zásahové žaloby na místě.
63. V rámci posloupnosti úvah při jejím projednávání musel soud dále zvážit přípustnost žaloby podle § 85 části věty před středníkem. Dle ní je žaloba nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky. Krajskému soudu není známa existence jiného právního prostředku zakotveného v právním řádu České republiky, kterým by se žalobce mohl domáhat ochrany nebo nápravy proti předmětnému jednání 1. žalovaného uvnitř veřejné správy. S tvrzením o existenci takového jiného právního prostředku nepřišli ani žalovaní, takovým jiným právním prostředkem rozhodně není žádost o poskytnutí informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, o níž se žalovaní ve vyjádření k žalobě zmínili, byť v poněkud jiné souvislosti.
64. Co se týče podmínky včasnosti žaloby, vyplývající z § 84 odst. 1 s. ř. s., je i tato splněna. Žaloba byla totiž podána v pondělí 9. 5. 2022, tedy ve lhůtě dvou měsíců ode dne zásahu (8. 3. 2022), žalobce se měl o zásahu dozvědět 10. března 2022 (v žalobě je evidentně omylem uvedeno datum 10. 5. 2022 – to ale už byla podána žaloba). Zcela jistě tak došlo k dodržení lhůt, jak subjektivní, tak objektivní, dle § 84 odst. 1 s. ř. s.
65. Krajský soud tak dospěl k závěru, že je nutno žalobu na ochranu před nezákonným zásahem 1. žalovaného spočívajícím v odstranění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce posoudit meritorně.

66. Dle § 87 odst. 2 s. ř. s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.
67. Dle názoru krajského soudu má uvedené jednání 1. žalovaného povahu jednorázového zásahu s trvajícím účinkem (došlo k sejmutí sochy, na původní místo dosud vrácena nebyla, účinky tohoto jednorázového jednání tedy stále trvají).
68. V souladu s tímto závěrem tedy posuzovaná žaloba představuje „zápůřčí“ zásahovou žalobu, kterou se žalobce domáhá toho, aby nebylo pokračováno v porušování jeho práva a aby byl obnoven stav před zásahem.
69. Pro poskytnutí ochrany dle § 82 a násl. s. ř. s. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutí (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).
70. Zákon vymezuje pozitivně nezákonný zásah jako „nezákonný zásah, pokyn nebo donucení“ ze strany správního orgánu, který byl zaměřen přímo proti žalobci nebo v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo (5. podmínka) a který přitom žalobce přímo zkracuje na jeho právech (1. podmínka). Obě podmínky se tedy do určité míry prolínají. Opakované zdůrazňování přímosti zásahu a přímosti zkrácení na právech není náhodné. Nezákonným zásahem z toho důvodu nejsou takové úkony správního orgánu, které nejsou zaměřeny přímo proti žalobci. Zásahem tak nemůže být úkon, který není dostatečně individualizován, který působí obecně, tedy ve vztahu ke komukoliv.
71. Přestože krajský soud shora připustil, že jednání žalovaného 1. (tedy odstranění sochy vojáka Rudé armády z Pomníku) může být pojmově zásahem, stejně jako připustil, že žalobce má veřejné subjektivní právo na přístup k válečnému hrobu za účelem vzdání úcty, dospěl na základě shora zjištěného skutkového stavu věci k závěru, že uvedeným jednáním nebyl žalobce na tomto svém veřejném subjektivním právu přímo zkrácen a že uvedené jednání nebylo zaměřeno přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo.
72. Předně – uvedeným jednáním nebylo jakkoliv zkráceno právo žalobce na přístup k Pomníku za účelem vzdání úcty. V důsledku tohoto úkonu totiž nebyl odstraněn vlastní Pomník. Došlo k odstranění pouze jeho, byť vizuálně významné, části (sochy vojáka Rudé armády). Zbytek Pomníku, včetně nápisů na něm, stejně jako vedle se nacházející hroby vojáků uvedených ve výroku I. tohoto rozsudku zůstaly zcela neporušeny a v nezměněném stavu. Každý návštěvník Pomníku se tak i nadále může seznámit s tím, za jakým účelem byl Pomník postaven a komu vzdává hold. Celý „areál“ Pomníku (včetně přilehlého parčíku) také zůstal pro kohokoliv (veřejně) přístupným. Přístup k němu nebyl jakkoliv omezen, opak netvrdí ani žalobce. Tomu tak nic nebránilo a nadále nebrání v tom, aby kdykoliv, nejenom ve dny státních svátků, Pomník navštívil a vzdal náležitým způsobem úctu. K dotčení žádného veřejného subjektivního práva žalobce (natož přímému) tak předmětným jednáním 1. žalovaného nedošlo.

73. Tento úkon také rozhodně nebyl zaměřen přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo. Naopak působil a působí v podstatě proti komukoliv, bez ohledu na to, zda se jedná o občana Příbyslavi či jejího návštěvníka. O přímém zaměření proti žalobci nemůže být řeč. Krajský soud zdůrazňuje, že na tento závěr nemá žádný vliv skutečnost, kterou konstatoval žalobce při jednání soudu, tedy že nemá k Příbyslavi konkrétní vztah, pouze tudy občas projíždí.
74. Krajský soud proto uzavírá, že nebyly splněny minimálně dvě z pěti shora specifikovaných podmínek pro poskytnutí ochrany dle § 82 a násl. s. ř. s., tedy jednání žalovaného 1. (sejmutí sochy vojáka Rudé armády z Pomníku) nebylo zaměřeno přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo (5. podmínka). Tento úkon také žalobce přímo nezkrátil na jeho právech (1. podmínka). Protože uvedených pět podmínek musí být naplněno kumulativně, nemusel již krajský soud zkoumat naplnění podmínek dalších; bylo by to zcela nadbytečné a na rozhodnutí o žalobě by to nemělo žádný vliv.
75. Krajskému soudu tak nezbylo, než tuto zásahovou žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. pro její nedůvodnost zamítnout.
76. Následně tak krajský soud přistoupil k posouzení důvodnosti zásahové žaloby, jíž se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem 2. žalovaného spočívajícím v jeho usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Příbyslav
77. Pokud jde o otázku aktivní a pasivní legitimace, odkazuje krajský soud na závěry, které učinil ohledně prvé zásahové žaloby. Žalobce učinil tvrzení o přímém zkrácení na svých právech zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s., rovněž označil 2. žalovaného coby správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah.
78. Stejně jako u předchozí zásahové žaloby soud naznal, že jednání 2. žalovaného (usnesení o přemístění sochy vojáka Rudé armády do depozita města Příbyslav) nelze vyhodnotit tak, že by z povahy věci nemohlo být nezákonným zásahem. Také v tomto případě jde o faktické jednání, které je způsobilé vyvolat konkrétní právní následky. Rovněž pokud se jedná o otázku, zda šlo o úkon učiněný ryze v samostatné působnosti obce, odkazuje krajský soud na své závěry hledající odpověď na ni ohledně prvé zásahové žaloby.
79. K existenci veřejného subjektivního práva žalobce na přístup k válečnému hrobu za účelem vzdání úcty se již krajský soud rovněž vyjádřil.
80. Krajský soud dále vyhodnotil, že předmětný úkon 2. žalovaného (usnesení o přemístění sochy vojáka Rudé armády do depozita města Příbyslav) je nutno považovat za jednorázový zásah. Jednalo se o jednorázové rozhodnutí 2. žalovaného, na které teprve navazovalo vlastní sejmutí sochy vojáka Rudé armády z Pomníku. Teprve toto odstranění sochy z Pomníku má trvající účinky (viz shora), předmětné rozhodnutí 2. žalovaného nikoliv. Za tohoto skutkového a právního stavu věci tedy byla žaloba správně formulována tak, že požadovala, aby krajský soud vyslovil nezákonnost tohoto zásahu ve smyslu § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. Jednalo se tedy o čistě deklaratorní zásahovou žalobu, u níž není třeba zkoumat vyčerpání prostředků ochrany nebo nápravy uvnitř veřejné správy. Takové prostředky mají smysl jen v případě trvání zásahu, jeho důsledků, případně hrozí-li opakování zásahu. To soudní řád správní zohledňuje v § 85 větě za středníkem.

81. Rovněž tato žaloba byla podána včas dle § 84 odst. 1 s. ř. s. O dodržení dvouleté objektivní lhůty od okamžiku, kdy k zásahu došlo, nemůže být sporu. Pokud jde o subjektivní dvouměsíční lhůtu ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu, krajský soud nemá důvod nevěřit tvrzení žalobce, že se o odstranění sochy vojáka Rudé armády z Pomníku na základě usnesení 2. žalovaného dozvěděl z internetového zpravodajství 10. března 2022 (což má logiku, protože k odstranění sochy došlo 8. 3. 2022 ve večerních hodinách). Žaloba tedy byla v subjektivní lhůtě pro její podání krajskému soudu doručena. V souvislosti s tím krajský soud ještě opakuje, že nepovažuje za pochybení strany žalující, pokud v návrhu žalobního petitu datovala usnesení 2. žalovaného březnem 2022, neboť současně zdůraznila, že hmotnou podobu tohoto úkonu nemá k dispozici. Teprve v průběhu soudního řízení bylo objasněno, že usnesení o přemístění sochy do depozita města Příbyslav přijal 2. žalovaný 28. 2. 2022. To ale na závěru o včasnosti žaloby nic nemění.
82. Krajský soud tak dospěl k závěru, že rovněž žalobu na ochranu před nezákonným zásahem 2. žalovaného spočívajícím v jeho usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Příbyslav je nutno posoudit meritorně. A v rámci tohoto meritorního přezkumu dospěl k v zásadě shodným závěrům jako v případě předcházející zásahové žaloby.
83. Přestože krajský soud připustil, že jednání žalovaného 2. (tedy usnesení o přemístění sochy vojáka Rudé armády z Pomníku do depozita města Příbyslav) může být pojmově zásahem, stejně jako připustil, že žalobce má veřejné subjektivní právo na přístup k válečnému hrobu za účelem vzdání úcty, dospěl na základě shora zjištěného skutkového stavu věci k závěru, že uvedeným jednáním nebyl žalobce na tomto svém veřejném subjektivním právu přímo zkrácen a že uvedené jednání nebylo zaměřeno přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo.
84. Také tímto jednáním nebylo jakkoliv zkráceno právo žalobce na přístup k Pomníku za účelem vzdání úcty (viz shora). K dotčení žádného veřejného subjektivního práva žalobce (natož přímému) tak předmětným jednáním 2. žalovaného nedošlo.
85. Tento úkon také rozhodně nebyl zaměřen přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo. Naopak působil a působí v podstatě proti komukoliv, bez ohledu na to, zda se jedná o občana Příbyslavi či jejího návštěvníka.
86. Krajský soud proto uzavírá, že také v tomto případě nebyly splněny minimálně dvě z pěti shora specifikovaných podmínek pro poskytnutí ochrany dle § 82 a násl. s. ř. s., tedy jednání žalovaného 2. (usnesení o přemístění sochy vojáka Rudé armády z Pomníku do depozita města Příbyslav) nebylo zaměřeno přímo proti žalobci ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo (5. podmínka). Tento úkon také žalobce přímo nezkrátil na jeho právech (1. podmínka). Protože uvedených pět podmínek musí být naplněno kumulativně, nemusel již krajský soud zkoumat naplnění podmínek dalších; bylo by to zcela nadbytečné a na rozhodnutí o žalobě by to nemělo žádný vliv.
87. Stejně tak by bylo zcela nadbytečné rozvíjet úvahy o tom, zda předmětné usnesení nemělo místo rady města Příbyslav učinit jeho zastupitelstvo. I kdyby tak učinilo ono, stejně by to na shora uvedených závěrech soudu nebylo způsobitelné ničeho změnit.
88. Krajskému soudu tak nezbylo, než rovněž tuto zásahovou žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. pro její nedůvodnost zamítnout.

89. Krajský soud poté posoudil důvodnost **žaloby proti rozhodnutí 2. žalovaného - usnesení z 28. února 2022 o přemístění sochy vojáka Rudé armády z pomníku padlých v 1. a 2. světové válce do depozita města Příbyslav.**
90. Dle § 65 odst. 1 s. ř. s. může citovanou žalobu podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti („rozhodnutí“).
91. Přístup judikatury správních soudů k institutu „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. lze označit jako materiálně – formální pojetí. Prvotním hlediskem je to, zda určitý úkon splňuje materiální znaky rozhodnutí, tedy zda má skutečně účinky rozhodnutí; nehledě na jeho formální označení. Dále platí, že aby byl určitý úkon rozhodnutím, musí být 1) jeho autorem orgán moci výkonné či jiný z orgánů popsaných v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (tedy správní orgán), 2) orgán rozhodoval o právech a povinnostech fyzických nebo právnických osob (§ 2 s. ř. s.), 3) rozhodování se odehrálo v oblasti veřejné správy a 4) činností správního orgánu byla dotčena veřejná subjektivní práva fyzických nebo právnických osob, eventuálně právní sféra žalobce (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 79/2016-41). Judikatura však zohledňuje i určité formální aspekty, mimo jiné, že zákon musí stanovit určitou proceduru vedoucí k vydání „rozhodnutí“, že se toto stanovenou formou oznamuje účastníkům řízení, o němž se vede správní spis anebo se o něm pořizuje alespoň nějaká dokumentace.
92. Předmětné usnesení 2. žalovaného zcela evidentně většinu shora vymezených aspektů (ať už materiální či formální povahy) nenaplnňuje. Například - při jeho přijetí nevystupoval 2. žalovaný v pozici správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a nerozhodoval v oblasti veřejné správy o právech a povinnostech fyzických či právnických osob. Jak už uvedl krajský soud shora, 2. žalovaný rozhodoval o tom, jak naloží s majetkem ve svém vlastnictví, přestože v tomto nakládání nemůže postupovat zcela neomezeně. Uvedeným usnesením pak nedošlo k dotčení veřejných subjektivních práv fyzických či právnických osob. A to ani veřejných subjektivních práv žalobce. K tomu krajský soud odkazuje na ty pasáže tohoto rozsudku, v nichž objasnil, že žádné z žalobcových veřejných subjektivních práv nebylo usnesením 2. žalovaného o přemístění sochy vojáka Rudé armády do depozita města Příbyslav dotčeno, pokud by bylo vnímáno jako „zásah“. Totéž platí za situace, pokud je toto usnesení posuzováno jako „rozhodnutí“. Konečně – nebyly naplněny ani požadované znaky formální; vydání usnesení nepředcházelo žádné správní řízení či jiná zákonem stanovená procedura, které by měly své účastníky, jímž by bylo usnesení oznamováno.
93. Krajský soud proto uzavírá, že usnesení 2. žalovaného o přemístění sochy vojáka Rudé armády do depozita města Příbyslav ze dne 28. února 2022 není ze shora uvedených důvodů rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.
94. Dle § 70 písm. a) s. ř. s. jsou ze soudního přezkumu vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Dle § 68 písm. e) téhož zákona je žaloba nepřípustná také tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, který je podle tohoto zákona nepřípustný.

95. Z výše uvedených důvodů krajskému soudu nezbylo, než žalobu (aniž by se věcně zabýval žalobními námitkami) podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 68 písm. e) s. ř. s. a § 70 písm. a) s. ř. s. odmítnout pro její nepřipustnost.
96. S odkazem na právní závěry, které jej vedly k zamítnutí obou zásahových žalob a k odmítnutí žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, opakuje a dodává krajský soud ještě, že za irelevantní pro posouzení důvodnosti těchto žalob považoval důkazy, jejichž provedení žalobce navrhoval, například tedy důkazy fotografiemi o umístění Pomníku v rámci Bechyňova náměstí v Příbyslavi, historickými snímky o podobě tohoto náměstí a Pomníku, fotografiemi o podobě Pomníku před odstraněním sochy vojáka Rudé armády a po jejím odstranění, videozáznamem o odstraňování sochy, obsahem novinových článků o odstranění sochy vojáka Rudé armády z Pomníku, Prohlášením Ministerstva zahraničních věcí k vyjádření Ruské federace z 10. 4. 2020 či článkem o situaci ohledně odstraňování sovětských památníků v Lotyšsku, stejně tak jako důkaz rozhovorem s arcibiskupem Dominikem Dukou. Provedení těchto důkazů by na právních závěrech krajského soudu vedoucích k výrokům I. až III. tohoto rozsudku nebylo uzpůsobitelného změnit.

VI. Náklady řízení

97. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
98. V posuzované věci by tak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo žalovaným. Krajský soud však nemohl pominout usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47. Dle jeho závěru náhradu nákladů řízení spojených s účastí pracovníků správního orgánu u jednání správního soudu soud dle § 60 odst. 7 s. ř. s. procesně úspěšnému správnímu orgánu zásadně nepřizná. V odstavci 29 citovaného usnesení pak Nejvyšší správní soud vymezil ty situace, kdy žalované správní orgány mají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, pokud přesahují jejich běžnou úřední činnost. Příkladem může být dle Nejvyššího správního soudu například řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy, např. územního plánu, vydaného malou obcí, která nedisponuje odborným personálem, kdy odbornou agendu spojenou s pořízením územního plánu zákon svěřuje pořizovateli.
99. O takovou věc se však dle názoru krajského soudu nejedná. Město Příbyslav má statut města, bezpochyby tedy disponuje tak kvalitním odborným personálním zázemím, které by mělo být schopno poskytnout oběma žalovaným takový informační a právní servis, aby byli schopni řádně hájit svá procesní práva v projednávané věci, stejně jako aby byli schopni obhájit zákonnost svých úkonů, které jsou žalobou napadány. Za této situace tedy krajský soud nepovažoval za odůvodněné, pokud se žalovaní v řízení nechali zastupovat advokátem, tedy náklady s tím spojené nepovažuje za náklady účelně vynaložené, na jejichž náhradu by měli žalovaní právo. Proto rozhodl, jak je uvedeno ve výroku IV. tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 22. listopadu 2022

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu